

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

Р Ј Е Ш Е Њ Е

по Захтјеву за покретање поступка Удружења потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“ Травник против Општине Травник и привредног субјекта „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево

Сарајево,
децембар 2015. године

Број: 05-26-2-037-49-П/14
Сарајево, 22.12.2015. године

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачка а) и ц), члана 48. став (1) тачке а) и б), а у вези с чланом 4. став (1) тачке а), б), ц) и е) и чланом 10. став (2) тачке а), б), ц) и д) Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09), у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка Удружења потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“ Травник, Мали трг б.б., 72270 Травник, против Општине Травник, Конатур б.б, 72270 Травник, и привредног субјекта Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, ради утврђивања постојања забрањеног конкуренијског дјеловања, на 115. (стотинупетнаестој) сједници одржаној 22.12.2015. године, је донио

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Утврђује се да Општина Травник, Конатур б.б, 72270 Травник и привредни субјекат Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, посебно одредбама члана 3. тачке 5., 7., 8., 9. и 13. Споразума о уступању права даљинског гријања града Травника, закљученом дана 27.04.2006. године, ограничавају конкуренцију на тржишту испоруке топлотне енергије у граду Травнику контролом производње, тржишта, техничког развоја или улагања, и исти представља забрањени споразум, из одредби члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.
2. Сматрају се ништавим (*ex lege*) посебно одредбе члана 3. тачке 5., 7., 8., 9. и 13. Споразума о уступању права даљинског гријања града Травник, закљученог дана 27.04.2006. године, у складу са одредбама члана 4. став (2) Закона о конкуренцији.
3. Налаже се Општини Травник, Конатур б.б, 72270 Травник и привредном субјекту Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево да одмах, а најкасније у року од 60 (шездесет) дана од дана пријема овог Рјешења, ускладе одредбе важећег Споразума о уступању права даљинског гријања града Травник, са Законом о конкуренцији, односно са тачком 1. и 2. диспозитива овог Рјешења, те да у остављеном року доставе доказе о извршењу истих.
4. Одбија се захтјев Удружења потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“ Травник, Мали трг б.б., 72270 Травник, против Општине Травник, Конатур б.б, 72270 Травник и привредног субјекта Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, ради утврђивања спрјечавања, ограничавања или нарушавања тржишне конкуренције, из одредби члана 4. став (1) тачке а), ц) и е) Закона о конкуренцији, као неоснован.
5. Изриче се новчана казна Општини Травник, Конатур б.б, 72270 Травник, због кршења одредби члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, утврђеног у тачки 1. овог Рјешења, у висини од 25.000,00 КМ (двадесетпетхиљада КМ), у смислу члана 48. став

(1) тачка а) Закона о конкуренцији, коју је дужна платити у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог Рјешења.

6. Утврђује се да је привредни субјекат Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, злоупотребио доминантан положај на тржишту испоруке топлотне енергије у граду Травнику, посебно одредбама чл. 23., 59., 63. и 70. Правилника о општим условима за снабдијевање топлотном енергијом градског подручја Травника број: 529-10-КУС/13, те одредбама чл. 4., 26., 29., 31. и 34. Тарифног Правилника за испоруку топлотне енергије из система даљинског гријања града Травника број: 530-10-КУС/13, као и посебно одредбама чл. 5., 10., 16. и 22. типских Уговора о испоруци и кориштењу топлотне енергије, ограничавањем тржишта или техничког развоја на штету потрошача, те примјеном различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странкама, као и условљавањем да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи немају везе са предметом споразума, у складу са одредбама члана 10. став (2) тачке б), ц) и д) Закона о конкуренцији.
7. Забрањује се привредном субјекту Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, свако даље дјеловање које представља утврђену злоупотребу доминантног положаја из тачке 6. овог Рјешења, а у складу са одредбом члана 11. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.
8. Налаже се привредном субјекту Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, да одмах, односно у року од 60 (шездесет) дана од дана пријема овог Рјешења усклади посебно одредбе чл. 23., 59., 63. и 70. Правилника о општим условима за снабдијевање топлотном енергијом градског подручја Травника број: 529-10-КУС/13, те посебно одредбе чл. 4., 26., 29. и 31. Тарифног Правилника за испоруку топлотне енергије из система даљинског гријања града Травника број: 530-10-КУС/13, као и одредбе чл. 5., 10., 16. и 22. Уговора о испоруци и кориштењу топлотне енергије грађанима, са Законом о конкуренцији, односно са тачком 6. овог Рјешења, те да у остављеном року достави доказе о извршењу истих.
9. Изриче се новчана казна привредном субјекту Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, због кршења одредби из члана 4. став (1) тачке б) и е) Закона о конкуренцији, утврђене у тачки 1. овог Рјешења, у висини од 21.000,00 КМ (двадестједнахиљада КМ) у складу са одредбом члана 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, и због кршења одредби члана 10. став (2) тачке б) и д) Закона о конкуренцији, утврђене у тачки 6. овог Рјешења, у висини од 41.000,00 КМ (четрдесетједнахиљада), у складу са одредбом члана 48. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, те укупан износ новчане казне износи 62.000,00 КМ (шездесетдвје хиљаде КМ), коју је дужан платити у року од 15 (петнаест) дана од пријема овог Рјешења.
10. Одбија се захтјев Удружења потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“ Травник, Мали трг б.б., 72270 Травник, против привредног субјекта Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, ради утврђивања злоупотребе доминантног положаја, из одредби члана 10. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, као неоснован.

11. Уколико Општина Травник, Конатур б.б, 72270 Травник и привредни субјекат Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево не уплате изречене новчане казне из тачки 5. и 9. У остављеном року, исте ће се наплатити присилним путем, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока.
12. Обавезују се привредни субјекат Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, и Општина Травник, Конатур б.б, 72270 Травник, да солидарно исплате новчани износ од 3.574,20 КМ (трихиљадепетстоседмдесетчетири и 20/100) за трошкове поступка адвокату Адису Рибићу, Босанска 42а, 72270 Травник, опуномоћенику Удружења потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“ Травник, Мали трг б.б., 72270 Травник, у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог Рјешења.
13. Одбија се захтјев за накнадом трошкова поступка привредном субјекту Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, као неоснован.
14. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у „Службеном гласнику БиХ“, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

О б р а з л о ж е њ е

Удружење потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“ Травник, Мали трг б.б., 72270 Травник, Босна и Херцеговина је поднијело, путем опуномоћеника адвоката Адиса Рибића, Босанска 42а, 72270 Травник, (у даљем тексту: Клуб потрошача СБ или Подносилац захтјева) Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев), за примљен дана 10.11.2014. године под бројем: 05-26-2-037-П/14, против Општине Травник, Конатур бб, 72270 Травник (у даљем тексту: Општина Травник) и привредног субјекта Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Унис Енергетика), ради утврђивања постојања забрањеног споразума у одредбама Споразума о уступању права даљинског гријања града Травник (у даљем тексту: Споразум), закљученог дана 27.04.2006. године између Општине Травник и привредног субјекта Унис Енергетика, из члана 4. став (1) тачке а), б), ц) и е) Закона о конкуренцији и утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја привредног субјекта Унис Енергетика, из одредби члана 10. став (2) тачке а), б), ц) и д) Закона о конкуренцији.

Подносилац захтјева је доставио допуну Захтјева, дана 01.12.2014. године поднеском број: 05-26-2-037-1-П/14, дана 29.12.2014. године поднеском број: 05-26-2-037-2-П/14, дана 20.04.2015. године поднеском број: 05-26-2-037-3-П/14 и дана 18.05.2015. године поднеском број: 05-26-2-037-4-П/14.

Увидом у поднесени Захтјев Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренцијски савјет) је утврдио да је исти комплетан, у смислу члана 28. Закона о конкуренцији, те је Подносиоцу захтјева издао, дана 25.06.2015. године под бројем: 05-26-2-037-5-П/14, Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, у смислу члана 28. став (3) Закона о конкуренцији.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су Удружење потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“, Мали трг б.б., 72270 Травник, Општина Травник, Конатур б.б, 72270 Травник, и привредни субјекат Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево.

1.1. Подносилац захтјева

1.1.1. Удружење потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“ Травник

Удружење потрошача „Клуб потрошача Средње Босне“ Травник је основано Одлуком о оснивању број: 01-01/10 од дана 29.11.2009. године, а уписано Рјешењем број: 04-05-7/2010 од дана 25.01.2010. године, под бројем 16 у књизи 05, у Регистар удружења који води Министарство правосуђа и управе Средњобосанског кантона, Травник, чиме је удружење стекло својство правног лица. Статут Удружења потрошача СБ је израђен у складу са чланом 14. Закона о удружењима и фондацијама.

Удружење потрошача СБ је регистровано за дјеловање на подручју Средњобосанског кантона, са следећим циљевима и задацима: право на сигурност роба и услуга, право на цјеловиту, истиниту и правовремену информацију, право на избор роба и услуга, право да се чује глас потрошача, право на задовољавање основних животних потреба, право на накнаду штете, право на образовање, право на здрави околиш, искоријевање сиромаштва, рационално и учинковито управљање, достизање социјалне праведности и поштивање људских права и достојанства људске особе и породице, изградња уређеног социјално-тржишног и еколошки одрживе привреде, достизање законски уређене и учинковите заштите човјекова околиша, те заштита и промоција домаће производње и домаћих производа.

1.2. Противне стране у поступку

1.2.1. Општина Травник

Општина Травник је општина Средњобосанског кантона и исту чине тридесетичетири мјесне заједнице.

Општинску управу Општине Травник сачињавају: начелник, Општински савјет, Општинска изборна комисија и Општинске службе. Начелник Општине Травник представља извршно тијело Општине, док Општински савјет представља законодавни и представнички орган грађана, који доноси општинске прописе и друге акте у оквиру права и дужности, те обавља и друге послове у складу са уставом, законом и статутом.

Укупни годишњи буџет Општине Травник:

Табела 1.

Р.б.	Година	Укупан приход (КМ)
1.	2013.	7.984.442,00
2.	2012.	8.232.000,00

Извор: подаци Општине Травник

1.2.2. Привредни субјекат Унис Енергетика

Привредни субјекат Друштво са ограниченом одговорношћу „Унис Енергетика“ д.о.о. Сарајево, Змаја од Босне 14, 71000 Сарајево, је уписан у судски регистар Општинског суда у Сарајеву под бројем: 65-01-0950-11 (стари број: 1-22674) (ЈИБ 4200408310001), основано дана 02.11.2000. године, са уписаним капиталом од (..)**¹ КМ, у коме 18 физичких лица има власничка учешћа, а највеће власничко учешће од (..)**% у оснивачком капиталу има физичко лице Адил Пашић (директор привредног субјекта Унис Енергетика), (..)**.

Привредни субјекат Унис Енергетика у стечајном поступку (у 2006. години) је преузео имовину привредног субјекта „ЈП Топлане – Травник“, која је била у власништву Општине Травник.

Претежне дјелатности привредног субјекта Унис Енергетика су производња и снабдијевање паром и топлом водом (топлотна енергија).

Укупни годишњи приходи привредног субјекта Унис Енергетика:

Табела 2.

Р.б.	Година	Укупан приход (КМ)
1.	2013.	(..)**
2.	2012.	(..)**

Извор: подаци привредног субјекта Унис Енергетика

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренијски савјет је у току поступка примијенио одредбе Закона о конкуренцији, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње односно дистрибуције („Службени гласник БиХ“, број 18/06), као и одредбе Закона о управном поступку („Службени гласник БиХ“, бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13), у смислу члана 26. Закона о конкуренцији.

Такође, Конкуренијски савјет узео је у обзир одредбе Закона о комуналним дјелатностима Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, број: 70/06), Закона о комуналним дјелатностима СРБиХ („Службене новине СРБиХ“, број: 20/90), Закона о комуналној дјелатности Средњобосанског кантона („Службене новине СБК“, број: 13/13), Одлуке о комуналном реду Општине Травник („Службене новине Општине Травник“, број: 18/09), Закона о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“, број: 49/06), Закона о одржавању заједничких дијелова зграде и управљање зградама („Службене новине КС“, број: 21/04), Закона о удружењима и фондацијама („Службене новине ФБиХ“, број: 45/02), Закона о комуналним дјелатностима Кантона Сарајево („Службене новине КС“, број: 31/04), Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије („Службене новине КС“, број: 2/13), Одлуке о усвајању тарифног система за испоруку топлотне енергије Кантона Сарајево („Службене новине КС“, број: 34/15), Закона о заштити потрошача Босне и Херцеговине („Службене гласник БиХ“, број: 25/06), Правилника о општим условима за снабдијевање топлотном енергијом градског подручја Травника (Надзорни одбор привредног субјекта Унис Енергетика је дана 30.09.2013 године донио Одлуку број: 529-10-КУС/13) и Тарифног Правилника за испоруку топлотне енергије из система даљинског

¹ (..)**- подаци представљају пословну тајну у смислу члана 29. Закона о конкуренцији

гријања града Травника (Надзорни одбор привредног субјекта Унис Енергетика је дана 30.09.2013 године донио Одлуку број: 530-10-КУС/13.)

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

Подносилац захтјева у битном је навео сљедеће чињенице као разлог за подношење Захтјева:

- да су привредни субјекат Унис Енергетика и Општина Травник закључили, дана 27.04.2006. године, Споразум о уступању права даљинског гријања Града Травника (у даљем тексту: Споразум) у којем се, између осталог, наводи:
  - да према члану 3. тачка 1., Општина Травник даје искључиво право на даљински систем гријања Града Травника привредном субјекту Унис Енергетика, што подразумијева снабдијевање топлотном енергијом свих објеката колективног становања, установа, пословних простора, приватних стамбених јединица и других објеката, те неометано одржавање вањске дистрибутивне мреже изграђене од извора топлотне енергије до секундарних топлотних станица укључујући исте;
  - да привредни субјекат Унис Енергетика, према члану 3. тачка 4., потпуно самостално води политику даљинског гријања града и формирања цијене услуге испоруке топлотне енергије;
  - да се, према члану 3. тачка 5., Општина Травник обавезала да Одлуком о комуналном реду пропише обавезу прикључења на даљински систем гријања свих потрошача топлотне енергије који имају статус јавне установе или гдје је државни капитал доминантан у структури капитала;
  - да се, према члану 3. тачка 9., у случају довођења земног гаса на подручје Општине Травник исти не може доводити у урбани дио насеља гдје егзистира даљински систем гријања градске топлане привредног субјекта Унис Енергетика или на подручје које топлана има план да топлифицира, односно разведе вреловодну мрежу;
  - да се, према члану 3. тачка 13., одређује да се измјенама и допунама Одлуке о комуналном реду забрани депоновање дрва, угља или неког другог горива на балконима, стубиштима, око зграда или на зеленим површинама тамо гдје постоје инсталације градске топловодне мреже.
- да је наведеним одредбама Споразума Општина Травник дала искључиво право, односно омогућила монополистички положај на прикључивање и гријање станова /пословних простора привредном субјекту Унис Енергетика, односно забранила правним и физичким лицама кориштење алтернативних метода за загријавање, те дала право самосталног одређивања услова испоруке и цијене централног гријања привредном субјекту Унис Енергетика;
- да привредни субјекат Унис Енергетика има доминантан положај, у складу са чланом 9. став (1) и (2) Закона о конкуренцији, обзиром да је једини испоручилац топлотне енергије у граду Травнику, те да исти злоупотребљава такав доминантан положај, према члану 10. став (2) тачка а) Закона о конкуренцији, наметањем директно или

индиректно нелојалне куповне и продајне цијене или друге трговинске услове којима се ограничава конкуренција;

- да се одредбама предметног Споразума у дијеловима града Травника, гдје привредни субјекат Унис Енергетика пружа своје услуге, забрањује довођење земног глина као извора енергије за загријавања станова и пословних простора, и на тај начин се ограничава конкуренција и технички развој тржишта, односно директно је ограничен улазак других потенцијалних привредних субјекта на ово релевантно тржиште;
- да су одредбама предметног Споразума све јавне установе - школе, болнице и слично, присиљене на кориштење услуге привредног субјекта Унис Енергетика, чак и у оним случајевима када у појединим школама постоји властити систем гријања;
- да је на основу предметног Споразума донесен Правилник о општим и техничким условима за снабдијевање топлотном енергијом градског подручја Травник из 2007. године (у даљем тексту: Правилник из 2007. године), на које је Општински савјет Травник дао своју сагласност и према којем нема наплате фиксног трошка од грађана који су искључени са система централног гријања, као и од оних који користе друге изворе енергије за загријавање својих станова;
- да привредни субјекат Унис Енергетика самостално формира цијену услуга испоруке топлотне енергије, што укључује незаконито одређивање и наплату фиксног трошка за искључење са система централног гријања, и да су те активности резултирале великим бројем тужби грађана Травника, искључених са система централног гријања, као и оних грађана који нису никада били прикључени на систем централног гријања, а морају плаћати фиксни трошак привредном субјекту Унис Енергетика;
- да је, без сагласности Општинског савјета Травник, привредни субјекат Унис Енергетика донио Правилник о општим и техничким условима за снабдијевање топлотном енергијом градског подручја Травник, дана 20.07.2009. године (у даљем тексту: Правилник из 2009. године), као и Правилник о општим и техничким условима за снабдијевање топлотном енергијом градског подручја Травник, дана 30.09.2013. године (у даљем тексту: Правилник из 2013. године), те Тарифни правилник за испоруку топлотне енергије из система даљинског гријања града Травник, дана 30.09.2013. године (у даљем тексту: Тарифни правилник 2013. година);
- да је Општина Травник, односно Нормативно - правни одбор Општине Травник, дана 27.01.2012. године, дао оцјену да је испорука топлотне енергије дјелатност од друштвеног интереса, и није прихватио нити дао сагласност на измјене и допуне општих и техничких услова које су утврђене у Правилнику из 2009. године привредног субјекта Унис Енергетика, те слиједом тога исти не може бити на снази нити производити правно дејство за потрошаче;
- да фиксни трошак, према образложењу привредног субјекта Унис Енергетика, представља трошак одржавања инсталација и да је незаконито утврђена наплата истог и у случају престанка преузимања топлотне енергије, што је утврђено у одредбама чл. 22., 75. и 77. Правилника из 2009. године, односно у одредбама чл. 23., 59. и 70. Правилника из 2013. године;
- да против грађана и правних субјеката који не плаћају фиксни трошак привредни субјекат Унис Енергетика подноси тужбе надлежном суду ради наплате, иако исти

немају потписан уговор о пружању услуга, што представља кршење одредби члана 178. Одлуке о комуналном реду Општине Травник и кршење одредби члана 33. Закона о заштити потрошача Босне и Херцеговине;

- да је фиксни трошак првенствено износио 40,0% стварног трошка гријања, а да је Одлуком о усвајању цијене фиксног дијела Надзорног одбора привредног субјекта Унис Енергетика, од дана 05.07.2013. године, фиксни трошак смањен на 25,0% за физичка и правна лица која не користе топлотну енергију са система даљинског гријања у зградама колективног становања у градском подручју Травника;
- да привредни субјекат Унис Енергетика у: *„Позивима грађанима који не преузимају топлотну енергију са система даљинског гријања“* и *„Обавјештењима власницима пословних простора који се налазе у зградама колективног становања у Травнику“* присиљава грађане и власнике пословних простора на прикључивање на систем централног гријања наводећи: *„у обавези сте да користите даљински систем гријања за загријавање станова /пословних простора и не дозвољава се употреба било којег алтернативног извора топлотне енергије“*, истовремено обавјештавајући и власнике пословних простора да: *„имају право и обавезу да користе топлотну енергију из даљинског система гријања“*;
- да је оцјену законитости наплате фиксног трошка донио Уставни суд Републике Српске, и то одлукама: Одлука број: У-15/10 од дана 22.06.2011. године, Одлука број: У-32/11 од дана 31.10.2012. године и Одлука број: У-42/08 од дана 19.02.2010. године, којим је јасно образложено да топлане у Републици Српској немају право наплаћивати фиксни трошак јер не постоји категорија *„пасивни потрошач“*, те да је таква пракса супротна одредбама о комуналним дјелатностима и Закона о локалној самоуправи Републике Српске, као и одредбама Устава Републике Српске, односно да топлана не може самостално доносити акте којима обавезује грађане на плаћање фиксног трошка;
- да привредни субјекат Унис Енергетика ограничава тржиште на штету потрошача јер забрањује било који алтернативни извор гријања физичким и правним лицима, чиме се потврђује злоупотреба доминантног положаја, из одредби члана 10. став (2) тачка б) Закона о конкуренцији;
- да привредни субјекат Унис Енергетика примјењује различите услове за потрошаче приликом пружања исте услуге, чиме странке доводи у неравноправан и неповољан положај - нпр. у пословној згради Босанска – Дом армије б.б. Ламела, тужи адвоката Адиса Рибића, ради наплате фиксног трошка (из разлога што заступа грађане пред Општинским судом у Травнику против привредног субјекта Унис Енергетика), а на истој адреси (а битно је истакнути да на тој локацији никад није ни постојало централно гријање) се налазе канцеларије адвоката Адила Лозе и Бекира Феризовића и доктора Хариса Идризбеговића, који нису тужени од стране привредног субјекта Унис Енергетика иако исти не плаћају фиксни трошак, што представља злоупотребу доминантног положаја из одредби члана 10. став (2) тачка ц) Закона о конкуренцији;
- да привредни субјекат Унис Енергетика условљава потрошаче да прихвате додатне услове при закључивању уговора, узимајући у обзир да је у члану 17. Уговора, закљученом дана 01.11.2011. године између привредног субјекта Унис Енергетика и физичког лица Драгана Мијића, наведено да раскидом Уговора корисник и даље остаје у обавези плаћања фиксног трошка, што представља злоупотребу доминантног положаја из одредби члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији, јер се ради о

закључивању уговора којим се друга страна условљава да прихвати додатне обавезе које према трговинском обичају нису у вези са предметом таквог уговора;

- да је привредни субјекат Унис Енергетика грађанима понудио нове Уговоре о испоруци и кориштењу топлотне енергије, те да исти садрже одредбе из закљученог Споразума са Општином Травник, истичући посебно:
  - члан 5. уговора који предвиђа да се корисник услуге не може издвојити из топлификационог система без сагласности даваоца услуге, а ко се издвоји дужан је убудуће редовно плаћати фиксне трошкове у складу са Тарифним правилником, што представља очигу злоупотребу доминантног положаја привредног субјекта Унис Енергетика;
  - члан 10. уговора који предвиђа да су уговорне стране сагласне да корекцију цијене за топлотну енергију утврђује давалац услуге уз сагласност органа управљања привредног субјекта Унис Енергетика, те да је давалац услуге дужан путем средстава јавног информисања обавијестити кориснике о промјени цијене топлотне енергије без њене примјене, док ће се новоутврђена цијена примјењивати без посебне измјене овог уговора и да ово представља могућност да привредни субјекат Унис Енергетика повећава цијене без икакве сагласности од стране Општинског савјета Травник или било којег другог органа, као и без измјене уговора и сагласности корисника услуге, те да представља очигу злоупотребу доминантног положаја од стране привредног субјекта Унис Енергетика;
  - да је члан 10. уговора у директној супротности са одредбама из члана 19. ст. (1) и (3) Закона о комуналним дјелатностима СБК, које прописују да цијену и начин плаћања комуналних услуга предлаже давалац комуналне услуге, да ће однос цијена комуналних производа и услуга индивидуалне комуналне потрошње за кућанства и правне особе одредити својим прописом општински савјет, а да у праски у новопонуђеним и досадашњим уговорима цијену комуналне услуге утврђује пружалац услуге, привредни субјекат Унис Енергетика;
  - члан 16. уговора који предвиђа да је у случају привременог искључења из система централног гријања корисник услуге обавезан плаћати фиксни трошак;
  - члан 22. уговора предвиђа да се уговор закључује на неодређено вријеме који корисник услуге не може раскинути, док истовремено давалац услуге може једнострано раскинути исти, што представља злоупотребу доминантног положаја.

На основу наведеног, Подносилац захтјева сматра да одредбе Споразума, закљученог између привредног субјекта Унис Енергетика и Општине Травник, представљају забрањени споразум, из члана 4. став (1) тачке а), б), ц) и е) Закона о конкуренцији, те да привредни субјекат Унис Енергетика својим дјеловањем и донесеним правним актима злоупотребљава свој доминантни положај на релевантном тржишту Општине Травник, из члана 10. став (2) тачка а), б), ц) и д) Закона о конкуренцији и тражи од КонкурENCIЈСКОГ савјета доношење одлуке којом ће онемогућити овакво даље дјеловање и поништити незаконити Споразум.

На основу достављених информација и документације КонкурENCIЈСКИ савјет је оцијенио да није могуће без проведеног поступка утврдити постојање повреде Закона о

конкуренцији на које Подносилац захтјева указује, те је донио, Закључак о покретању поступка, дана 25.06.2015. године под бројем: 05-26-2-037-7-П/14 (у даљем тексту: Закључак) ради утврђивања постојања забрањеног споразума у одредбама Споразума, закљученог између Општине Травник и привредног субјекта Унис Енергетика, из члана 4. став (1) тачке а), б), ц) и е) Закона о конкуренцији, и ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја привредног субјекта Унис Енергетика, из члана 10. став (2) тачке а), б), ц) и д) Закона о конкуренцији.

Конкуренцијски савјет је, у складу са чланом 33. став (1) Закона о конкуренцији, доставио дана 25.06.2015. године, Закључак и Захтјев на читовање противним странама у поступку, Општини Травник (акт број: 05-26-2-037-13-П/14) и привредном субјекту Унис Енергетика (акт број: 05-26-2-037-11-П/14), те Клубу потрошача СБ (акт број: 05-26-2-037-13-П/14).

Конкуренцијски савјет је запримио, дана 15.07.2015. године поднеском број: 05-26-2-037-14-П/14, захтјев Општине Травник, заступане од стране Општинског правобранилаштва Травник, за продужењем рока за изјашњење, односно доставу одговора на предметни Закључак, у складу са одредбама члана 33. став (4) Закона о конкуренцији.

Такође, привредни субјекат Унис Енергетика доставио је захтјев за продужењем рока за доставу читовања на предметни Закључак и Захтјев, у складу са одредбама члана 33. став (4) Закона о конкуренцији, дана 15.07.2015. године поднеском број: 05-26-2-037-15-П/14.

Конкуренцијски савјет је оцијенио да постоје оправдани разлози за усвајање напријед наведених захтјева, те је привредном субјекту Унис Енергетика и Општинском правобранилаштву Травник, одобрило продужење рока за доставу читовања на предметни Закључак и Захтјев (акт број: 05-26-2-037-16-П/14 и акт број: 05-26-2-037-17-П/14 од дана 15.07.2015. године).

Општинско правобранилаштво Травник, заступајући Општину Травник у предметном поступку, у читовању на Закључак и Захтјев, запримљеном дана 03.08.2015. године, поднеском под бројем: 05-26-2-037-18-П/14, у битном наводи сљедеће:

- да је чланом 2. Закона о комуналној дјелатности ФБиХ, односно Законом о комуналној дјелатности СБК, прописано да је дјелатност производња и испоруке топлоте (обухвата производњу и дистрибуцију паре и топле воде за гријање и друге сврхе) од посебног друштвеног интереса;
- да је у члану 8. став (1) Закона о принципима локалне самоуправе у ФБиХ прописано да јединица локалне самоуправе има властите надлежности, и да има право бавити се свим питањима од локалног значаја која нису искључена из њене надлежности, нити додијељена у надлежност неким другим властима, те да су у ставу (3) наведеног члана таксативно набројане дјелатности од локалног значаја за које је надлежна јединица локалне самоуправе (општина), међу које спада и производња и испорука топлотне енергије;
- да је Одлуком о комуналном реду Општине Травник уређен комунални ред у области услуге и испоруке топлотне енергије (чл. 171. до 187.), те да је на темељу напријед наведених прописа и овлаштења Општине Травник, привредни субјекат Унис Енергетика (у стечајном поступку преузео привредни субјекат ЈП Топлане - Травник), закључио 2006. године предметни Споразум, којим су регулисана питања испоруке и

наплате топлотне енергије за подручје града Травника, без нарушавања тржишне конкуренције јер у то вријеме није било конкурената за наведену дјелатност;

- да су овим Споразумом критеријуми за наплату топлотне енергије од крајњих корисника - купаца јасно дефинисани и нема разлике између појединих корисника, те да тако уређен систем функционисања испоруке топлотне енергије не доводи у питање његову оправданост;
- да Споразум доприноси системском уређењу и дистрибуцији топлотне енергије на подручју града Травника, при чему крајњим купцима - потрошачима омогућава ефикасан начин гријања;
- да је Општина Травник као страна у Споразуму, преко својих органа учествовала у доношењу унутрашњих правних аката - Правилника о општим и техничким условима за снабдијевање топлотном енергијом градског подручја Травника и Тарифног правилника за испоруку топлотне енергије;
- да привредни субјекат Унис Енергетика, као испоручилац топлотне енергије на подручју града Травника, оправдано наплаћује фиксни трошак, чија је висина реално у тржишној економији;
- да Споразум испуњава услове из члана 4. став (3) Закона о конкуренцији, те испуњава услове за примјену одредбе члана 4. Одлуке о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње, односно дистрибуције.

На основу наведеног Општина Травник негира оправданост поднесеног Захтјева јер Споразум нема за циљ спрјечавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на тржишту испоруке топлотне енергије, те слиједом тога нису испуњени услови из одредби члана 4. став (1) тачке а), б) ц) и е) Закона о конкуренцији и предлаже Конкуренцијском савјету доношење рјешења којим се утврђује да закљученим Споразумом није прекршен закон.

Привредни субјекат Унис Енергетика, у очитовању на предметни Закључак и Захтјев, запримљеном дана 07.08.2015. године под бројем: 05-26-2-037-19-II/14, у битном наводи сљедеће:

- да су у стечајном поступку, у 2006. години, преузели привредни субјекат „ЈП Топлане - Травник“, те потписали купопродајни уговор којим „...*продавац (Општина Травник) продаје све некретнине и права по основу постављених инсталација које служе за услуге дистрибуцију топлотне енергије до крајњих корисника*“;
- да права и обавезе које проистичу из продатих - купљених некретнина укључују гријање стамбених јединица 2575 у 65 стамбених објеката који су већ били прикључени на енергетски извор, те изградња котловнице извора снаге 43MW, са одговарајућом дистрибутивном мрежом и подстаницама;
- да су основни разлози за закључивање овог Споразума били оспособљавање система даљинског гријања у граду Травнику, увођење управитеља у стамбеним зградама, топлинско санирање зграда оштећених током рата ради добивања што повољнијег коефицијента енергетске ефикасности, да Општина Травник обавезно обезбиједи да

сви нови објекти у граду Травнику буду прикључени на систем даљинског гријања под условима које им пропише привредни субјекат Унис Енергетика, те да су стамбене и пословне јединице пројектоване и направљене да се могу обавезно гријати само путем система даљинског гријања;

- да Општина Травник није привредни субјекат, те се одредбе члана 4. Закона о конкуренцији не могу односити на исту, јер наведени члан прописује: *„да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничко дјеловање, изричит или прешутни договори привредних субјеката као и одлуке удужења привредних субјеката, који за циљ и посљедицу имају спрјечавање или нарушавање тржишне конкуренције...“*;
- да према Одлуци о дефинисању категорије доминантног положаја, није спорно да привредни субјекат Унис Енергетика има доминантан положај због дјелатности којом се бави, али се не може опгужити за злоупотребу свог доминантног положаја на тржишту, јер активности привредног субјекта Унис Енергетика нису показале нити један елемент злоупотребе;
- да је одржавање система изражено кроз фиксни трошак гријања и да обухвата амортизацију, текуће и превентивно одржавање, личне дохотке упосленика, таксе и комуналне накнаде, а како се ради о великом постројењу, исти у укупној цијени износи 40,0%, док је фиксни трошак у Зеници, Тузли и Какњу нижи, и износи 10,0-17,0% укупног мјесечног износа цијене гријања, јер наведени немају велика постројења и користе отпадну енергију;
- да се такође у Републици Аустрији, Републици Словенији, Републици Хрватској и Републици Србији примјењују појединачне цијене коштања испоруке топлотне енергије (гријања) која садржи фиксни и варијабилни дио;
- да је Институт за енергетику у више наврата вјештачио и мјерио температуре појединих простора у зградама колективног становања, у којима су искључени радијатори, те су утврдили да се исти загријавају на температуру од 12 до 15°C и од енергије преузете од сусједних станова који се грију;
- да се на основу наведених разлога зграда колективног становања третира као енергетска цјелина, а сходно Закону о одржавању заједничких дијелова зграде и управљање зградама КС, те се на основу Одлуке о кућном реду у стамбеним зградама КС прописује да се: *„станар не може трајно одспојити са система даљинског гријања без сагласности осталих станара чија укупна површина стамбеног простора прелази 51,0%...“*, те да је ово дефинисано и чланом 23. став 2. Уредбе о општим условима за производњу, испоруку и кориштење топлотне енергије КС и Законом о комуналној дјелатности КС (да се стан или пословни простор не може одспојити са система централног гријања из техничких, хигијенских, правних, економско-финансијских и урбанистичко-грађевинских разлога);
- да је чланом 17. став (3) Закона о комуналним дјелатностима КС и чланом 13. став (4) Закона о комуналним дјелатностима СБК, регулисано да: *„корисник не може отказати кориштење комуналне услуге ако то техничке могућности не дозвољавају, односно ако би се тим угрозио квалитет кориштења и стандард других корисника, те ако би се тиме негативно утицало на околиш.“*

- да је власник стана или пословног простора у згради колективног становања у Општини Травник био обавезан већ код његове изградње и уселјавања на кориштење увезати се у систем топлотне енергије, те да су колективна права изнад права појединаца на основу чега је проглашена ова услуга, као и привредни субјекат Унис Енергетика од посебног интереса за локалну заједницу;
- да нити Устав Босне и Херцеговине, нити Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода не прописују да грађани користе алтернативни начин гријања у зградама као енергетским цјелинама, те да прихватају сва рјешења пронађена у земљама Европске уније;
- да је нетачна тврдња да је Општина Травник прихватила услове привредног субјекта Унис Енергетика да се земни плин неће доводити у урбана подручја града Травника обзиром да се плин може доводити у сваки дио града ако има инвестора, па тако и у зграде колективног становања ако постоји могућност финансирања прилагођавања зграде потрошњи плина и уколико се сви корисници изјасне за такву опцију;
- да је одредбом члана 19. став 8. Закона о комуналној дјелатности СБК дефинисано да: *„ако тијело (Општински савјет) утврди нижу цијену услуге од економске цијене кориштења или је неусклади са цијеном раста цијена, онда је то тијело даватељу услуга обавезно надокнадити разлику средстава..“*, али да нити један Општински савјет Травника од 2006. године није успио обезбиједити „планска средства“ у буџету за ову намјену;
- да Општина Травник нема право на одређивање цијене гријања у граду Травнику, и да није тачна тврдња Подносиоца захтјева да је цијена услуге гријања у граду Травнику највећа у односу на остале градове Босне и Херцеговине и региона, јер успоредба показује да је цијена гријања у граду Травнику једна од најнижих;
- да је монополска позиција привредног субјекта Унис Енергетике резултат недостатка конкуренције, и да нити једна одредба Споразума не забрањује изградњу нове котловнице и новог цјевовода и довођења топлотне енергије до потрошача, а да је једини услов (у Споразуму) привредног субјекта Унис Енергетика да се не смију дирати њихове инсталације;
- да су Странка за БиХ, Клуб потрошача СБ и адвокат Адис Рибић, дана 08.10.2014. године, поднијели тужбу Општинском суду у Травнику против Општине Травник и привредног субјекта Унис Енергетика, ради утврђивања ништавости предметног Споразума, те да је судски поступак вођен код Општинског суда у Травнику, који је закључен дана 30.01.2015. године;
- да је тврдња да су све спорне одредбе Споразума противне Закону о облигационим односима нетачна, јер је привредни субјекат Унис Енергетика испунио све своје обавезе према корисницима, у складу са чланом 142. став 2. Закона о облигационим односима, а посебно у вези уговора јер се ради о уговору по приступу на основу учињене генералне и перманентне понуде, и да је након прихватања закључен истоврсан уговор са неограниченим бројем лица у облику општих услова пословања (Пресуда Врховног суда ФБиХ, број: 070-0-Рев-06-001370 од дана 09.10.2007. године);
- да све одлуке Кантоналног суда Нови Травник потврђују право привредног субјекта Унис Енергетика да фактурише „фиксни дио/трошак“ цијене топлотне енергије потрошачима чији су радијатори привремено искључени са система (Пресуда

Кантоналног суда Нови Травник, број: 51 0 Мал 055006 12 ГЖ од дана 26.06.2013. године);

- да је у пресуди Општинског суда у Травнику, број: 51 0 Мал 086581 14 Мал од дана 26.06.2015. године, пресуди Кантоналног суда Нови Травник, број: 51 Мал 055006 12 ГЖ од дана 26.06.2013. године, Рјешењу Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, број: 51 0 Мал 054703 13 Рев од дана 01.04.2014. године и Одлуци о допустивости Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине, број: АП-4497/13 од дана 06.10.2014. године потврђено да Споразум не крши одредбе важећих закона;
- да је 2011. године одржан састанак са удружењима и невладиним организацијама у Травнику, на којима је присуствовао и Клуб потрошача СБ, и који тада није имао никаквих примједби на рад привредног субјекта Унис Енергетика;
- да је током јануара 2014. године Општински савјет Травник именовao комисију са задатаком да анализира постојећи Споразум и направи измјене, те да је направљен приједлог новог Споразума који још није разматрао Општински савјет Травник.

Конкурентијски савјет је Подносиоцу захтјева доставио, дана 17.07.2015. године актом број: 05-26-2-037-20-П/14, запримљене одговоре на Закључак и Захтјев, на које је исти доставио одговор, дана 20.08.2015. године актом под бројем: 05-26-2-037-21-П/14, наводећи:

- да је право на избор начина загријавања станова/пословних простора основно право потрошача, а да је Споразумом такав избор онемогућен јер је забрањено алтернативно гријање (укључујући забрану довођења и гријања плином);
- да привредни субјекат Унис Енергетика користи свој монополски положај на релевантном тржишту, те да привредни субјекат Унис Енергетика фактурише фиксни трошак правним и физичким лицима искљученим са система испоруке топлотне енергије, што је резултат самосталног вођења политике цијена гријања (без одобравања Општинског савјета Травник), што је у резултирало великим бројем тужби надлежном суду против правних и физичких лица на име неплаћања фиксног трошка.

Током поступка, Конкурентијски савјет је донио, у складу са чланом 41. став (2) Закона о конкуренцији, Закључак о продужењу рока за доношење рјешења, дана 13.10.2015. године број: 05-26-2-037-34-П/14, обзиром да је према стању списка процијенио да неће бити у могућности донијети коначно рјешење, у роковима прописаним чланом 41. став (2) тачке а) и ц) Закона о конкуренцији, јер је за утврђивање чињеничног стања и оцјену доказа било неопходно прикупити додатне податке и документацију, те извршити анализе истих.

Закључак о продужењу рока за доношење рјешења је достављен странкама у поступку дана 13.10.2015. године (Општини Травник актом број: 05-26-2-037-35-П/14, Клубу потрошача СБ актом број: 05-26-2-037-36-П/14 и привредном субјекту Унис Енергетика актом број: 05-26-2-037-37-П/14), са захтјевом за додатним подацима, које је Клуб потрошача СБ доставио поднеском број: 05-26-2-037-41-П/14 дана 20.10.2015. године и поднеском број: 05-26-2-037-46-П/14 дана 30.10.2015. године, а привредни субјекат Унис Енергетика доставио поднеском број: 05-26-2-037-45-П/14 дана 27.10.2015. године.

4. Релевантно тржиште

Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона о конкуренцији, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга који су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи сматрају међусобно замјенивим с обзиром на њихове битне карактеристике, квалитет, намјену, цијену или начин употребе.

Према одредби члана 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно географско тржиште обухвата цјелокупан или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којем привредни субјекти дјелују у продаји и/или куповини релевантне услуге под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Релевантно тржиште производа је утврђено тржиште испоруке топлотне енергије.

Релевантним тржиштем у географском смислу је утврђено подручје града Травника, јер се предметни Споразум односи на даљински систем испоруке топлотне енергије у граду Травнику.

Испорука топлотне енергије представља комуналну дјелатност индивидуалне комуналне потрошње и од јавног интереса, и одредбе Закона о комуналним дјелатностима СБК, у члану 4. став (4) утврђују да „...*снабдијевање топлотном енергијом су послови производње и дистрибуције паре, вреле воде, топле воде и санитарне топле воде мрежом до подстаннице корисника, укључујући и подстанцицу, односно главни запорни вентил који је испред објекта или у објекту, као и заједнички мјерни инструмент утрошка топлотне енергије у објекту колективног и индивидуалног становања*“.

Слиједом наведеног, релевантно тржиште предметног поступка је тржиште испоруке топлотне енергије на подручју града Травника.

5. Усмена расправа

Будући да се у поступку ради о странкама са супротним интересима, Конкурентијски савјет, у складу са чланом 39. Закона о конкуренцији, је обавезан одржати усмену расправу на којој се заступницима (опуномоћеницима) странака у поступку омогућава извођење нових материјалних доказа.

Конкурентијски савјет је упутио позиве за усмену расправу странкама у поступку, заказану за дан 23.09.2015. године, привредном субјекту Унис Енергетика (актом број: 05-26-2-037-22-П/14 дана 28.08.2015. године), Општини Травник (актом број: 05-26-2-037-24-П/14 дана 28.08.2015. године) и Подносиоцу захтјева (актом број: 05-26-2-037-23-П/14 дана 28.08.2015. године).

Општинско правобранилаштво Травник, као законски заступник Општине Травник, је обавијестило Конкурентијски савјет, поднеском број: 05-26-2-037-25-П/14 од дана 23.09.2015. године, да није у могућности присуствовати заказаној усменој расправи, те је затражило одгоду исте.

Конкурнцијски савјет (Водитељ предметног поступка), на усменој расправи на дан 23.09.2015. године, уз присуство опуномоћеника и законског заступника Подносиоца захтјева, те овлаштеног опуномоћеника и законског заступника привредног субјекта Унис Енергетика, је констатовао да истој није приступио представник Општинског правобранилаштва Травник у име Општине Травник, те је иста одгођена и нова заказана за дан 01.10.2015. године (Записник са усмене расправе - акт број: 05-26-2-037-29-П/14).

Позиви за одгођену усмену расправу су упућени Општинском правобранилаштву Травник, актом број: 05-26-2-037-26-П/14 од дана 23.09.2015. године, те уручени опуномоћнику Клуба потрошача СБ, актом број: 05-26-2-037-27-П/14 од дана 23.09.2015. године и опуномоћнику привредног субјекта Унис Енергетика, актом број: 05-26-2-037-28-П/14 од дана 23.09.2015. године.

Усмена расправа је одржана дана 01.10.2015. године, на којој су присуствовали адвокат Адис Рибић, овлаштени опуномоћник Клуба потрошача СБ и Невзудин Вихирић, председник Клуба потрошача СБ, адвокат Фејад Зачирагић, овлаштени опуномоћник привредног субјекта Унис Енергетика и Адил Пашић, директор привредног субјекта Унис Енергетика, те испред Општине Травник, Назида Терзић, правобранитељица Општинског правобранилаштва Травник.

Опуномоћник Подносиоца захтјева је истакао да остаје при наводима из Захтјева, као и општинска правобранитељица Општине Травник и опуномоћник привредног субјекта Унис Енергетика који су изјавили да у цјелости остају код навода из очитовања на Закључак и Захтјев (Записник са усмене расправе - акт број: 05-26-2-037-31-П/14).

6. Прикупљање података од трећих лица

У току поступка ради утврђивања свих релевантних чињеница, у смислу члана 35. став (1) тачке а) и ц) Закона, Конкурнцијски савјет је прикупљао податке и документацију и од других тијела /институција које нису странке у поступку.

Конкурнцијски савјет је, дана 15.10.2015. године, упутио Захтјеве за доставу података (да ли се наплаћује фиксни трошак корисницима након искључивања из снабдијевања неком комуналном услугом) привредним субјектима: ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево, Вилсоново шеталиште 15, 71000 Сарајево - актом број: 05-26-2-037-38-П/14, КЈКП Сарајевогас д.о.о. Сарајево, Мухамеда ефендије Панце 4, 71000 Сарајево - актом број: 05-26-2-037-39-П/14 и КЈКП Водовод и канализација д.о.о. Сарајево, Јарослава Чернија 8, 71000 Сарајево - актом број: 05-26-2-037-40-П/14.

Дана 26.10.2015. године, запримљен је поднесак привредног субјекта КЈКП Водовод и канализација д.о.о., Сарајево под бројем: 05-26-2-037-42-П/14 и поднесак привредног субјекта ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д., Сарајево, под бројем: 05-26-2-037-43-П/14, те дана 27.10.2015. године поднесак привредног субјекта КЈКП Сарајевогаса д.о.о. Сарајево, под бројем: 05-26-2-037-44-П/14.

7. Утврђивање чињеничног стања и оцјена доказа

Након сагледавања свих релевантних чињеница, доказа и документације достављене од странака у поступку, као и података којима располаже Конкурнцијски савјет, утврђено је следеће:

7.1. *Забрањени споразум привредног субјекта Унис Енергетика и Општине Травник*

Општина Травник и привредни субјекат Унис Енергетика су закључили Споразум, дана 27.04.2006. године, након што је Општински савјет Травник на сједници одржаној дана 26.04.2006. године усвојио Одлуку о прихватању Споразума (број: ОВ-101-02-357/06). Одредбе Споразума дају привредном субјекту Унис Енергетика искључиво право на испоруку топлотне енергије кроз даљински систем гријања на подручју града Травника на период од 30 година (прописано тачком 2. Одлуке о прихватању Споразума).

Одредбе члана 4. став (1) Закона о конкуренцији утврђују да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања и прешутни договори привредних субјекта, као и одлуке и други акти привредних субјеката који за циљ и последицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на тржишту Босне и Херцеговине.

Конкурентијски савјет је, у смислу одредби Закона о конкуренцији, посебно анализирао:

I. Одредбу члана 3. тачка 9. Споразума, у којој се наводи „...*да се у случају довођења земног плина на подручје Општине Травник исти не може доводити у урбани дио насеља гдје егзистира даљински систем гријања градске топлане или на подручје за која има план да топлифицира односно разведе вреловодну мрежу.*“

Наведеном одредбом се Општина Травник дугорочно обавезује (Споразум је закључен на 30 година) да неће омогућити довођење земног плина у урбани дио насеља Општине Травник, гдје привредни субјекат Унис Енергетика сада има даљински систем гријања, и тамо гдје има дугорочне планове да топлифицира и разведе топоводну мрежу у граду Травнику. На овај начин неоспорно и искључиво се погодује пословном дјеловању привредног субјекта Унис Енергетика, а то истовремено значи да ће релевантно тржиште града Травник остати дугорочно затворено за улазак потенцијалне конкуренције, добављача или дистрибутера земног плина, јер немају право нити могућност слободног приступа тржишту кроз изградњу инфраструктуре, што има за последицу дугорочно ограничавање и нарушавање тржишне конкуренције. Ова одредба Споразума има и дугорочно негативне ефекте и последице за све потрошаче јер немају могућност слободног избора алтернативног енергента за гријање станова или пословних простора. Надаље, овом одредбом Споразума се онемогућава и кориштење земног плина као еколошки најприхватљивијег енергента за гријање или производњу топлотне енергије за загријавање.

Наведена забрана утврђена у предметном Споразуму резултирала је да до данас, односно готово десетак година од закључивања истог, нема планова и нису покренуте никакве активности на изградњи инфраструктуре за довођење земног плина у општину/град Травник, што би, као што је већ наведено, омогућило, између осталог, и алтернативне енергенте за загријавање станова/пословних простора.

Такође, нису тачни наводи привредног субјекта Унис Енергетика из очитовања (поднесак број: 05-26-2-037-19-III/14) на Закључак и Захтјев у коме се наводи: „...*да нити једна одредба Споразума не забрањује изградњу нове котловнице и новог ијевовода и довођења топлотне енергије до потрошача, а да је једини услов привредног субјекта Унис Енергетика (у Споразуму) да се не смију дирати њихове инсталације*“, а то потврђује и одредба члана 3. став 1. Споразума, која гласи: „*да је искључиво право на даљински систем гријања града Травника дато предузећу Унис Енергетика...а то подразумејева снабдијевање топлотном енергијом свих објеката колективног становања, установа,*

пословних простора, приватних стамбених јединица и др. као и неометано одржавање вањске дистрибуције мреже изграђене од извора топлотне енергије до секундарних топлотних подстаница укључујући исте“.

Надаље, у записнику са заједничког састанка Колегија Општинског савјета Травник са представницима привредног субјекта Унис Енергетика (доказ – записник с тог састанка број: 01-1-01-3-3-382/14-3 од дана 01.12.2014. године) достављеном уз очиговање на Закључак и Захтјев привредног субјекта Унис Енергетика (поднесак број: 05-26-2-037-19-П/14) се наводи: *„...да Унис Енергетика пристаје да се уведе плин, али само за потребе домаћинства, а не за загријавање станова колективног смјештаја и пословних простора, јер би тиме био угрожен систем даљинског гријања .. Унис Енергетика тражи да плин не уведе у зграде колективног смјештаја..“* чиме наведено неоспорно потврђује да се и након готово десет година од ступања на снагу предметног Споразума учесници (потписници) Споразума и даље судјелују у незаконитим конкуренцијским дјеловањима и забрањеним договорима, те се на тај начин задржавају административне забране и значајна ограничења у изградњи инфраструктуре за довођење земног плина, што значи да се и даље погодује привредном субјекту Унис Енергетика, док се другим потенцијалним конкурентима - привредним субјектима забрањује чак и могућност, односно право приступа на тржиште.

На основу наведеног, неоспорно је да ова одредба Споразума *de facto* и *de jure* спрјечава, ограничава и контролише производњу, тржиште и технички развој и инвестиције, те представља кршење одредби из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

II. Одредбу члана 3. тачка 7. Споразума, у којој се наводи да Општина Травник: *„делегира стручно лице које ће бити информисано од стране представника дистрибутера о начину одређивања цијена гријања 1м2 стамбеног или 1м3 пословног простора а за оне потрошаче који посједују исправно и атестирано мјерило топлотне енергије цијену 1кWh топлотне енергије и фиксног трошка у КМ везаних за ангажовану снагу у kW“.*

Наведена одредба даје искључиво право привредном субјекту Унис Енергетика да одређује цијене испоруке топлотне енергије (гријања) стамбеног или пословног простора, као и фиксног трошка без консултација или давања сагласности Општинског савјета Травник. Наиме, овом одредбом Споразума привредном субјекту Унис Енергетика, дат је доминантни положај на релевантном тржишту, као и *de facto* право и могућност самосталног утврђивања цијена гријања пословних и стамбених простора у граду Травнику, а једину обавезу има да само информише стручно лице (делегата) одабрано од стране Општинског савјета Травник.

Овом одредбом прекршене су одредбе нпр. члана 21. став (1) Закона о комуналним дјелатностима СРБиХ (који је био на снази у вријеме закључивања Споразума – гласи *„...Висину цијене и начин плаћања комуналне услуге одређује давалац комуналне услуге уз предходну сагласност општинског савјета, а став (2) овог Закона је утврдио шта садржи захтјев за сагласност општинског савјета на цијену комуналне услуге..“*), и одредбе чл. 10., 11. и 19. Закона о комуналној дјелатности СБК, којима су дефинисане надлежности Општинског савјета Травник у начину утврђивања цијена услуга гријања (члан 10. став (1) тачке д), ф) и г) – *„...да се цијене комуналних услуга формирају према калкулативним параметрима које ће усвојити општински савјет; утврдити нормативе рада и утрошка материјалних средстава те омогућити надлежним органима њихову контролу према прописима које ће донијети општински савјет; примјењивати тарифни систем, који ће донијети општински савјет, који ће бити основа за наплату услуга“*, као и одредба члана 19. став (1) Закон о комуналним услугама СБК: *„Цијену и начин плаћања комуналне услуге*

предлаже давалац комуналне услуге, на основу детаљне калкулације, а у складу с одредбама чланова 10., 11. и 12. овога закона, коју даје општински савјет)“.

Овом одредбом Споразума Општина Травник је неовлаштено пренијела овлаштења на привредни субјекат Унис Енергетика да неосновано самостално формира цијене услуга гријања, односно без утврђених ограничења и контроле (консултација или давање сагласности).

На основу наведеног, неоспорно је да ова одредба Споразума *de facto* и *de jure* спрјечава, ограничава и контролише производњу, тржиште и технички развој и инвестиције, те представља кршење одредби из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

III. Одредбу члана 3. тачка 8. Споразума, у којој се наводи да Општина Травник *„...обезбиједи услове, путем органа управе надлежног за комуналне дјелатности, да се на свим новим објектима инсталације гријања граде према техничким нормативима који прописује ове услуге, тј. привредног субјекта Унис Енергетика.“*

Наведена одредба обавезује да у новоизграђеним и будућим изграђеним стамбеним објектима у граду Травник све инсталације за прикључење и испоруку топлотне енергије се искључиво изграђују према техничким нормама искључиво урађеним од привредног субјекта Унис Енергетика, односно да се унапријед такви стамбени /пословни објекти прилагођавају испорукама топлотне енергије само за привредни субјекат Унис Енергетика, што значи да се конкуренцији ограничава право и могућност слободног приступа тржишту, а корисницима слободан избор извора снабдијевања топлотном енергијом или енергентом, те на овај начин тржиште испоруке топлотне енергије остаје дугорочно затворено за друге потенцијалне конкуренте и алтернативне добављаче.

Такође, према важећим прописима овакво прописивање техничких норми за испоруку топлотне енергије у нове пословне/стамбене објекте не може бити у надлежности било којег привредног субјекта, поготово не привредног субјекта Унис Енергетика који искориштава свој доминантни положај, јер је ово искључива надлежност органа/тијела сертификованих за ову област, на основу релевантних закона и прописа Федерације Босне и Херцеговине, односно кантона или општинских тијела.

На основу наведеног, неоспорно је да ова одредба Споразума има за циљ и посљедицу спрјечавање, ограничавање и контролу производње, тржишта и техничког развоја, те представља кршење одредби из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

IV. Одредбу члана 3. тачка 5. Споразума, у којој се наводи да се Општина Травник *„...обавезује Одлуком о комуналном реду прописати обавезу прикључења на даљински систем гријања свих потрошача топлотне енергије који имају статус јавне установе или је државни капитал доминантан у структури капитала (школе, болнице и слично)“*.

Наведеном одредбом Општина Травник се обавезује да се све јавне установе у којима је државни капитал доминантан у структури капитала (нпр. школе, болнице и слично) обавезно *прикључе на даљински систем гријања привредног субјекта Унис Енергетика*, и то без јасних и транспарентних критеријума, као и без права и обавезе провођења јавног поступка за утврђивање најповољнијег понуде, а ова одредба искључиво погодује привредном субјекту Унис Енергетика, што за посљедицу има затворено тржиште за потенцијалну конкуренцију или алтернативне енергенте, односно онемогућила је право и могућност слободног избора начина или врсте енергента за властито гријање. Такође, ова

одредба је обавезала и јавне установе, које већ имају властиту (интерну) производњу и дистрибуцију топлотне енергије, на прикључење на систем топлотне енергије привредног субјекта Унис Енергетика, те истима ова обавеза ствара додатне материјалне и финансијске трошкове.

Наведено потврђује да ова одредба Споразума има за циљ и посљедицу спрјечавање, ограничавање и контролу тржишта, техничког развоја или улагања, те представља кршење одредби из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

V. Одредбу члана 3. тачка 13. Споразума, у којој се наводи да: *„...Општина Травник се обавезује да кроз измјене и допуне Одлуке о комуналном реду забрани депоновање дрва, угља или неког другог горива на балконима, стубиштима, око зграда или на зеленим површинама тамо гдје постоје инсталације градске топоводне мреже“.*

Овом одредбом се забрањује складиштење (на балкону, стубишту, око зграда или зелених површина) алтернативних енергента за загријавања станова, *и то искључиво око стамбених и пословних простора гдје се налазе топлотне инсталација привредног субјекта Унис Енергетика.* Неоспорно је да ова одредба уводи додатне обавезе и ограничења грађанима/потрошачима, а *које нису нити стварни предмет Споразума будући да је основни предмет Споразума испорука топлотне енергије потрошачима.* Наметнуте забране грађанима/потрошачима искључиво погодују привредном субјекту Унис Енергетика, јер ова одредба Споразума има за посљедицу ограничавање права слободног располагања властитом имовином, а циљ је забрана слободог избора алтернативног енергента који ће користити за загријавање стамбеног/пословног простора (нпр. дрво, угљ или неко друго горивао).

Неоспорно је да овај Споразум не може регулисати питање екологије, уређење простора у градским насељима, као и зелених површина у граду Травнику, јер се та област регулише од стране других релевантних институције и другим прописима, а поготово што се ова одредба Споразума односи на урбани дио града Травника, а не на читаво подручје града Травника.

Наведено потврђује да ова одредба Споразума има за циљ и посљедицу спрјечавање, ограничавање и контролу тржишта, те представља кршење одредби из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

Имајући у виду наведено, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачкама 1. и 2. диспозитива овог Рјешења.

Такође, да Споразум има спорних одредби које треба мијењати потврђују и неке активности привредног субјекта Унис Енергетика и Општине Травник, наведене у очитовању на Закључак и Захтјев (поднесак број: 05-26-2-037-19-П/14), нпр. *„да је током јануара 2014. године Општински савјет Травник именовоа комисију која је имала задатак да анализира постојећи Споразум о гријању и евентуално направи измјене, сходно упутама Општинског вијећа, те да је направљен приједлог новог Споразума који је упућен на разматрање Општинском савјету“*, међутим нису усвојене, те слиједом тога нису конкретно анализирани од стране Конкуренцијског савјета.

Ради неоспорно утврђеног забрањеног конкуренцијског дјеловања у одредбама предметног Споразума, Конкуренцијски савјет је налажио Општини Травник и привредном субјекту Унис Енергетика, да одмах, а најкасније у року од 60 (шездесет) дана од пријема овог

Рјешења, ускладе одредбе важећег Споразума, са Законом о конкуренцији, односно са тачкама 1. и 2. диспозитива овог Рјешења (као и све друге одредбе у наведеном правном акату у којима су понављају утврђене незаконитости), те да у остављеном року доставе доказе о извршењу истих.

Имајући у виду наведено, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачки 3. диспозитива овог Рјешења.

Конкурентијски савјет је оцијенио да Подносилац захтјева у поступку, у складу са одредбом члана 36. став (1) Закона о конкуренцији, није доказао да Општина Травник и привредни субјекат Унис Енергетика одредбама предметног Споразума крше одредбе из члана 4. став (1) тачке а), ц) и е) Закона о конкуренцији, које је навео у Захтјеву.

Имајући у виду наведено, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачки 4. диспозитива овог Рјешења.

7.2. Злоупотреба доминантног положаја привредног субјекта Унис Енергетика

Чланом 9. став (1) Закона о конкуренцији је прописано да привредни субјекат има доминантан положај на релевантном тржишту роба или услуга, када се због своје тржишне снаге може понашати у значајној мјери независно од стварних или могућих конкурената, купаца, потрошача или добављача, узимајући у обзир учешће тог привредног субјекта на тржишту, учешће које на том тржишту имају његови конкуренти, као и правне и друге запреке за улазак других привредних субјеката на тржиште.

Члан 9. став (2) Закона о конкуренцији претпоставља да привредни субјекат има доминантан положај на тржишту роба или услуга ако на релевантном тржишту има учешће веће од 40,0%.

Конкурентијски савјет је утврдио да предметни Споразум даје искључиво право привредном субјекту Унис Енергетика, да производи и испоручује топлотну енергију на подручју града Травника, те је неоспоран његов доминантан положај, због којег се може у значајној мјери понашати и дјеловати независно од својих купаца и потрошача, али као такав не представља забрањено конкурентијско дјеловање.

Злоупотреба доминантног положаја, у складу са одредбама члана 10. став (2) Закона о конкуренцији, посебно се односи на:

- a) директно или индиректно наметање нелојалних куповних и продајних цијена или других трговинских услова којима се ограничава конкуренција;*
- b) ограничавање производње, тржишта или техничког развоја на штету потрошача;*
- c) примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај;*
- d) закључивање споразума којима се условљава да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговинском обичају немају везе с предметом таквог споразума.*

I. Конкуренцијски савјет је утврдио да је привредни субјекат Унис Енергетика, на основу одредби предметног Спразума и тада важећег Закона о комуналним дјелатностима СР БИХ (члан 21. - врши надзор над радом комуналних предузећа, одређује квалитет и стандарде комуналне услуге, начин образовања цијена итд.) донио Правилник из 2007. године на који је, прије његовог усвајања и провођења од стране привредног субјекта Унис Енергетика, Општински савјет Травник дао сагласност, на 33. сједници одржаној дана 25.10.2007. године (доказ - доставио Подносиатељ захтјева, актом број: 05-26-2-037-П/14).

Након тога, привредни субјекат Унис Енергетика је предложио измјене и допуне Правилника (у даљем тексту: Правилник из 2009. године) на који Општински савјет Травник, на сједници одржаној дана 16.07.2009. године, није дао сагласност, јер исти не испуњава основна техничка начела и стандарде испоруке топлотне енергије, те (на истој сједници) је донио сљедећи закључак: „*да привредни субјекат Унис Енергетика достави нови текст приједлога Правилника у року од 30 дана*“, али привредни субјекат Унис Енергетика исти није никада доставио Општинском савјету Травник на давање сагласности, што значи да је привредни субјекат Унис Енергетика без одобрења/сагласности Општинског савјета Травник примјењивао у пракси одредбе Правилник из 2009. године (доказ - доставио Подносилац захтјева - записник са предметног састанка број: 01-1-01-3-2-417/НПО-29/12 од дана 27.01.2012. године – поднесак за примљен од Конкуренцијског савјета под бројем: 05-26-2-037-П/14).

Наведено потврђује чињеница да Општински савјет Травник, односно Нормативно-правни одбор на састанку одржаном дана 16.07.2009. године, није дао сагласност на измјене текста члана 75. Правилника (општи и технички услови) привредног субјекта Унис Енергетика који гласи „*за сваки простор у објектима заједничког становања који су прикључени на даљински систем гријања обавеза је плаћати накнаду за фиксни трошак производње и дистрибуције топлотне енергије ...цијена фиксног трошка за правна лица је 64,22КМ /кW, а за физичка лица износи 1/10 у КМ /м2 од цијене за пословна лица у КМ/кWx. У случају да је поменути простор преузимао власник стана односно Корисник дужан је платити и трошак преузете топлотну енергију – варијабилни дио, измјерен на мјерачу по цијени 0,065КМ/кWx. У случају да се услуга гријања плаћа 12 мјесеци у фиксном износу на бази простора који се грије онда у цијени од 1,20 КМ без ПДВ је укључен фиксни и варијабилни дио ... Цијена топлотне енергије за правна лица – буџетске кориснике Општине и Кантона је у принципу 2,608 КМ /кW без ПДВ. У случају да правно лице – буџетски корисник посједује мјерило цијена варијабилног дијела је 0,1390 КМ/кw..*“ .

Такође, на другом састанку, одржаном дана 27.01.2012. године, Нормативно-правни одбор Општинског савјета, навео је да се „*покушају усагласити одредбе будућег акта привредног субјекта Унис Енергетика на који ће Општински савјет дати сагласност. да привредни субјекат Унис Енергетика нема правног основа за утуживање по одредбама измјењеног акта Унис Енергетика... који се чак разликује у односу на акт на који је Општински савјет дао сагласност.*“

Међутим, без обзира на горе наведене закључке, привредни субјекат Унис Енергетика је наставио доношење проведбених аката, будући да је поново самостално и неосновано донио Правилник из 2013. године, као и Тарифни правилник 2013. године без консултација/сагласности Општинског савјета Травник, иако одредбе Закона о комуналним дјелатностима СБК неоспорно утврђују одређене надлежности општинског савјета у дјелатности испоруке топлотне енергије (гријања).

Наиме, одредбама члана 5. став (1) Закона о комуналним дјелатностима СБК је утврђено, „да је дјелатност производња и испорука топлоте од посебног друштвеног интереса, што значи да је Општински савјет Травник обавезан дати сагласност на опште и техничке услове утврђене у правилнику привредног субјекта Унис Енергетика, а то неоспорно потврђују и одредбе члана 10. став (1) тачке е), ф) и г), одредбе члана 11. ст. (1) и (2), као и одредбе члана 19. ст. (1) и (3) Закона о комуналним дјелатностима СБК.

Одредбе члана 10. став (1) Закона о комуналним дјелатностима СБК, утврђују:

- ”
- e) *да се цијене комуналних услуга формирају према калкулативним параметрима које ће усвојити општински савјет, којим се осигурава најмање проста репродукција у периоду од двије године;*
  - f) *утврдити нормативе рада и утрошка материјалних средстава те омогућити надлежним органима њихову контролу према прописима које ће донијети општински савјет;*
  - g) *примјењивати тарифни систем, који ће донијети општински савјет, који ће бити основа за наплату услуга..“*

Надаље, одредбе члана 11. (ниво комуналних услуга) Закона о комуналним дјелатностима СБК, утврђују:

- ”
- (1) *Давалац комуналних услуга дужан је пружати услуге које квалитетом и стандардом одговарају цијени коју корисник услуга плаћа за њихово пружање.*
  - (2) *Општински савјет обавезан је утврдити стандарде те квалитет и ниво комуналних услуга усклађивати с цијеном.“*

На крају, и одредбе члана 19. (цијена комуналне услуге) Закона о комуналним дјелатностима СБК, утврђују:

- ”
- (1) *Цијену и начин плаћања комуналне услуге предлаже давалац комуналне услуге, на основу детаљне калкулације, ускладу с одредбама чл. 10., 11. и 12. овог закона.*
  - (3) *Однос цијена комуналних производа и услуга индивидуалне комуналне потрошње за потрошаче домаћинства у стамбеним објектима и становима и потрошаче правна лица субјекте у пословним објектима и просторима одредиће општински савјет својим прописом..“*

На основу наведених одредби чл. 10., 11. и 19. Закона о комуналним дјелатностима СБК Општински савјет Травник неоспорно има одређене надлежности у дефинисању цијена, односно у припремању норматива рада, калкулативних параметара, контроле квалитета и другим питањима у релевантним provedбеним прописима/правилницима, као и давања одговарајућих сагласности привредним субјектима који припремају provedбене акте за пружање комуналних услуга, будући да се ради о *услугама од општег друштвеног интереса*, што укључује и дјелатности производње и снабдијевање топлотном енергијом, те се све наведено односи и на provedбене акте привредног субјекта Унис Енергетика. Међутим, привредни субјекат Унис Енергетика у поступку доношења својих Правилника није поступио у складу са наведеним прописима.

То значи да је привредни субјекат Унис Енергетика, без обзира на наведене одредбе Закона о комуналним дјелатностима СБК, самостално донио provedбене акте – Правилнике, којима је прописивао неосноване додатне обавезе и накнаде потрошачима, што значи да је подузео одговарајућа дјеловања на властиту иницијативу која су имала за циљ и последицу злоупотребу свог доминантног положаја (омогућен на основу предметног Споразума), односно ускраћивање основних права корисницима услуга на тржишту.

Конкурenciјски савјет је утврдио да у одредбама Правилника из 2007. године нема одредби којима се прописује накнада, односно наплаћивање фиксног трошка од искључених потрошача са система испоруке топлотне енергије, међутим привредни субјекат Унис Енергетика је у Правилнику из 2009. године, након тога и у Правилнику из 2013. године, као и Тарифном правилнику 2013. године (које је самостално усвојио без провођења прописане процедуре утврђене у одредбама Закона о комуналним дјелатностима СРБИХ, односно касније одредбама Закона о комуналним дјелатностима СБК) неосновано и неоправдано наметнуо нову накнаду (категорију) фиксни трошак, који наплаћује мјесечно/годишње од правних и физичких лица која не троше топлотну енергију, односно која су искључена из система снабдијевања топлотном енергијом.

Привредни субјекат Унис Енергетика у очитовању на Закључак и Захтјев (поднесак број: 05-26-2-037-19-П/14) је навео да је разлог за увођење наплате фиксног трошка *„...одржавање система које обухвата амортизацију, текуће и превентивно одржавање, личне дохотке упосленика, таксе и комуналне накнаде..“* али је неосновано да се овако незаконито утврђени фиксни трошак обрачунава и наплаћају од искључених корисника, јер нема правно упориште у важећим прописима, јер су у одредбама Закона о комуналним дјелатностима СБК искључиво *дефинисана права и обавезе даваоца и корисника комуналне услуга, али нема нити једне одредбе које прописују одређивања посебних материјалних накнаде за искључене потрошаче, односно за оне потрошаче који не користе више неку комуналну услугу*, што укључује и искључење потрошача од снабдијевања топлотном енергијом.

Наиме, одредбе члана 19. Закона о комуналним дјелатностима СБК утврђују да појединачна цијена комуналне услуге за правна и физичка лица садрже варијабилни и фиксни дио, што се односи и на одређивање цијене производње и снабдијевања топлинском енергијом, и да се таква одређена цијена искључиво наплаћује од корисника услуга, те и ово потврђује да нема одредби у Закону о комуналним дјелатностима СБК, које утврђују да се дио цијене, односно фиксни дио, наплаћује од искључених потрошача са система испоруке топлотне енергије (или су присилно искључени, према члану 13. Закона о комуналним дјелатностима СБК).

Наведено потврђује и члан 11. став (1) Закона о комуналним дјелатностима СБК, који гласи *„Давалац комуналних услуга дужан је пружати услуге које квалитетом и стандардом одговарају цијени коју корисник услуга плаћа за њихово пружање“*, што значи да некорисници неке услуге не могу плаћати било какву новчану накнаду.

Конкурenciјски савјет је анализирао одредбе Правилника из 2013. године, те утврдио:

- да је чланом 23. прописано: *„...за вријеме привременог престанка преузимања топлотне енергије Корисник је обавезан да плаћа накнаду за фиксне трошкове испоручиоцу на име ангажоване прикључне снаге објекта у kW..“*.

- да је чланом 59. прописано: „...да су сва физичка и правна лица која припадају систему даљинског гријања и која не узимају енергију, а налазе се у зградама заједничког становања, дужна плаћати припадајућу накнаду за фиксни трошак одржавања система гријања према Тарифном правилнику..“;
- да је чланом 63. прописано: „...за Заједничког купца (зграде - колективног смјештаја) ако на крају обрачунске сезоне гријања наплата за цијели период грејне сезоне за комплетан објект не буде већа од 80,0% испорука топлотне енергије се обуставља, док се не постигне наплата већа од 80,0%, али се рачуни за фиксни трошак испостављају редовно без обзира што је објекту ускраћено преузимање топлотне енергије..“

Примјер самовољног поступања и злоупотребе доминантног положаја привредног субјекта Унис Енергетика, кроз кориштење ове одредбе Правилника (а наглашавамо који у поступку доношења није прошао прописану процедуру консултација или сагласности од Општинског савјета Травник), је искључење комплетног насеља у Травнику, насеља Мељанац са укупно 271 станом, јер 121 стан се искључио из система испоруке топлотне енергије, а 150 станова није, и исти су плаћали рачуне за гријање, међутим привредни субјект Унис Енергетика је у тексту Обавјештења о искључењу насеља, од дана 01.12.2015. године, навео да ће примјенити одредбе члана 63. Правилника из 2013. године, гдје се наводи да се: „...рачуни за фиксни трошак испостављају редовно без обзира што је објекту ускраћено преузимање топлотне енергије..“ (доказ поднесак Клуба потрошача СБ запримљен под бројем: 05-26-2-037-48-П/14).

- да је чланом 70. прописано: „...Физичка лица која припадају систему тј. за које је изграђен систем даљинског гријања, а не троше топлотну енергију, плаћају фиксни дио у износу од 30,0% стварног трошка гријања..“

Такође, Конкуренцијски савјет је анализирао и остале чланове Правилника из 2013. године, у којима се понављају спорне одредбе горе наведене, као и одредбе у вези норматива и калкулације цијена, односно калкулације параметара, норматива и тарифног система који су у надлежности Општинског савјета, према већ наведеним одредбама чл. 10., 11. и 19. Закона о комуналним дјелатностима СБК.

Конкуренцијски савјет је анализирао одредбе Тарифног правилника из 2013. године, те тврдио :

- да је чланом 4. прописано: „...да цијену за испоручену количину топлотне енергије преко мјерила чини фиксни и варијабилни дио, да накнаду за управљање и одржавање система чини фиксни дио, а да накнаду за привремено одустајање од преузимања топлотне енергије чини фиксни трошак..“;
- да је чланом 26. прописано: „...да цијену топлотне енергије из даљинског система гријања, фиксни дио и остале накнаде се одређују у складу са важећим прописима, политиком цијена и развоја даљинског система гријања града Трвника, коју доноси Дистрибутер топлотне енергије, односно привредни субјекат Унис Енергетика..“;
- да је чланом 29. прописано: „... да је за сваки простор у објектима заједничког становања који су прикључени на даљински систем гријања обавеза плаћати накнаду за фиксни трошак који се односи на одржавање производних капацитета и

дистрибуције топлотне енергије, те трошак преузете топлотне енергије – варијабилни дио, у случају када корисник услуге преузима топлотну енергију..“;

- да је чланом 31. прописано: „...да сваки пословни простор и стан у објекту заједничког становања који се привремено одвоји – искључи са кориштења топлотне енергије са централног гријања или се код поновног пуштања топлане у рад није прикључио на кориштење топлотне енергије не може ослободити плаћања годишње накнаде фиксног трошка дефинисаног у члану 29..“;
- да је чланом 34. прописано: „...сви Корисници услуге који су прикључени на систем даљинског гријања из топлане и имају уредно снабдијевање топлотном енергијом не могу имати алтернативни извор топлотне енергије.“.

Наведене одредбе Правилника из 2013. године и Тарифног правилника из 2013. године, поред осталог, дефинишу да су физичка и правна лица, која су искључена из система испоруке топлотне енергије (или који су принудно искључени), дужна плаћати накнаду за фиксни трошак, који привредни субјекат Унис Енергетика дефинише у свом очитовању (поднесак број: 05-26-2-037-19-П/14) на Закључак и Захтјев, односно као: „*накнаду за одржавање система гријања која обухвата амортизацију, текуће и превентивно одржавање, личне дохотке упосленика, таксе и комуналне накнаде итд*“.

Надаље, Конкурентски савјет је анализом одредби Правилника из 2009. године утврдио да је привредни субјекат Унис Енергетика правним и физичким лицима која не троше топлотну енергију (или који су принудно искључени) наплаћивао 40,0% од стварне цијене гријања корисницима услуге, док је у одредбама Правилника из 2013. године овај фиксни трошак износио 30,0% стварне цијене гријања, а да је исти смањен на 25,0% према Одлуци о усвајању цијене фиксног дијела привредног субјекта Унис Енергетика, број 96-7-Н.О/13 од дана 05.07.2013. године, те ове значајне разлике у висини фиксног трошка потврђују да је начин обрачуна истог паушалан, нејасан и неоснован, те је неоспорно наметнута обавеза (правним и физичким лицима које не троше топлотну енергију или који су принудно искључени).

Такође, да се ради неоснованом и паушалном обрачуну фиксног трошка потврђује и привредни субјекат Унис Енергетика на усменој расправи (Записник са усмене расправе - акт број: 05-26-2-037-31-П/14), наводећи: „*ако у једној згради од 30 станова имамо десет станова које се грије, а остали су се искључили, сви искључени морају плаћати фиксни трошак јер се зграда и даље загријава*“, као и став представника привредног субјекта Унис Енергетика изнесен на заједничком састанку чланова Колегија Општинског савјета Травник: „*...да ако је само један стан прикључен на систем испоруке топлотне енергије у некој згради, а остали станари нису, сви морају плаћати фиксни трошак.*“ (Записник наведеног састанка број: 01-1-01-3-3-382/14-3 од дана 01.12.2014. године –поднесак за примљен од привредног субјекта Унис Енергетика под бројем: 05-26-2-037-19-П/14), што је неосновано и са техничког становишта јер се троши знатно мање топлотне енергије у зградама гдје има већи број искључених корисника, у односу када се загријавају сви станови.

Надаље, да се ради о неосновном обрачуну фиксног трошка потврђују и наводи привредног субјекта Унис Енергетика (очитовање на Закључак, поднесак број: 05-26-2-037-19-П/14): „*...да у случају искључења физичких лица у зградама колективног становања у градском подручју Травника сусједни станови грију искључени стамбени простор*“, и ако је тако „*у том случају власници /корисници станова који су искључени и који се грију од*

сусједних станова требају евентуално плаћати наканду власницима тих станова, а не привредном субјекту Унис Енергетика“, што је навео Подносилац захтјева.

Надаље, привредни субјекат Унис Енергетика није ниги доставио вјештачења (која су наведена у очиговању на Закључак и Захтјев), а која наводно образлажу „*начин ширења топлоте енергије из станова који се загријавају на станове који су искључени, односно начин гријања од стране сусједних станова“*, и образлажу „*ширење топлоте енергије“* на пословне просторе правних лица искључених из система снабдјевања топлотне енергије.“

Према достављеним подацима (поднесак привредног субјекта Унис Енергетика број: 05-26-2-037-45-П/14 и поднесак Клуба потрошача број: 05-26-2-037-41-П/14) привредни субјекат Унис Енергетика има укупно 964 искључена корисника из система топлотне енергије - стамбена простора у зградама од укупно 2.759, што представља 35,0% од укупног броја корисника, те 295 искључених пословних простора од укупно 423, што представља 69,74%, те да је привредни субјекат Унис Енергетика утужио код надлежног суда све наведене ради неплаћања фиксног трошка, те на основу донесених пресуда остварује значајан годишњи приход, а поготово обзиром да се такве тужбе понављају за сваку годину (доказ -Клуб потрошача СБ у поднеску број: 05-26-2-037-41-П/14 у коме је наведено „*да се искључени корисници односно истог правног и физичког лица већ 4 године утужују за фиксни трошак.*“), док на другој страни потрошачи који више не преузимају топлотну енергију и даље константно поред плаћања овог спорног фиксног трошка (на основу пресуда суда), без обзира што користе јефтинији алтернативни начина загријавања станова и пословних простора (нпр. кориштењем електричне енергије и слично). Неоспорно је да привредни субјекат Унис Енергетика оваквим наметањем плаћања фиксног трошка бившим корисницима, настоји умањити број потрошача који се искључују из система испоруке топлотне енергије.

На основу наведеног, Конкуренцијски савјет је утврдио да је привредни субјекат Унис Енергетика злоупотребио свој доминантај положај на релевантном тржишту, јер условљава да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи немају везе с таквим споразумом, што представља кршење одредби из члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

II. Злоупотребу доминантног положаја потврђују и активности привредног субјекта Унис Енергетика достављањем упозорења - *Позив грађанима који не преузимају топлотну енергију са система даљинског гријања*, да имају обавезу кориштења даљинског система гријања за загријавање својих станова и да се не дозвољава употреба било којег алтернативног извора топлотне енергије, а да су корисници који се не прикључе и не користе топлотну енергију из даљинског система гријања у обавези да плаћају трошкове управљања и одржавања система гријања до својих станова (фиксни трошак) који је утврђен Правилником из 2013. године.

Надаље, привредни субјекат Унис Енергетика је, дана 11.11.2013. године издао *Обавјештење власницима пословних простора који се налазе у зградама колективног становања у Травнику* да ће од дана 01.01.2014. године почети са фактурисањем фиксног трошка свим корисницима пословних простора у зградама колективног становања који не преузимају топлотну енергију са даљинског система гријања привредног субјекта Унис Енергетика, сходно одредбама члана 2. став 2. и члана 3. став 1. Споразума, одредбама чл. 182. и 185. Одлуке о комуналном реду, те одредбе чл. 22., 25., 29., 31. и 33. Правилника из 2013. године (идентично је било регулисано и одредбама Правилника из 2009. године) у коме је, поред осталог, утврђено да сви власници пословних простора који се налазе у

зградама колективног становања морају да користе топлотну енергију из даљинског система гријања.

Наведена одредба обавезује сва правна и физичка лица да се морају прикључити на систем даљинског гријања привредног субјекта Унис Енергетика, а то значи да немају право нити могућност слободног избора, што укључује могућност и избор алтернативног начина гријања пословних простора.

На основу наведеног, привредни субјекат Унис Енергетика је злоупотребио доминантни положај јер ограничава производњу, тржиште или технички развој на штету потрошача, што представља кршење одредби из члана 10. став (2) тачка б) Закона о конкуренцији.

III. Без обзира што је *de facto* овим Рјешењем утврђено да је наплата фиксног трошка незаконита, Конкуренцијски савјет је утврдио, поред тога, да привредни субјекат Унис Енергетика чак наплаћује фиксни трошак правним лицима која нису никада била у систему испоруке топлотне енергије, што потврђују и правна лица смјештена у пословној згради Босанска – Дом армије б.б. Ламела,Травник.

Поред наведеног, Конкуренцијски савјет је утврдио да привредни субјекат Унис Енергетика прави селекцију чак при утуживању јер у конкретном случају тужи само адвоката Адиса Рибиха ради дуга за фиксни трошак (доказ - Подносиатељ захтјева доставио поднеском број: 05-26-2-037-2-III/14), а на истој адреси се налазе и канцеларије адвоката (..)**и доктора (..)**, који нису утужени од стране привредног субјекта Унис Енергетика, иако и наведена правна лица не плаћају фиксни трошак. У одговору на ове наводе привредни субјекат Унис Енергетика је навео (поднесак број: 05-26-2-037-2-III/14); „*да је утуживање појединих пословних лица пословна политика предузећа.*“

Наведено потврђује да је привредни субјекат Унис Енергетика злоупотребио доминантни положај јер примјењује различите услове за исту или сличну врсту послова с осталим странкама, односно друге стране условљава да прихвате додатне обавезе, што представља кршење одредби из члана 10. став (2) тачке ц) и д) Закона о конкуренцији.

IV. Без обзира што је, *de facto*, овим Рјешењем утврђено да је наплата фиксног трошка незаконита, Конкуренцијски савјет је утврдио да привредни субјекат Унис Енергетика и при наплати фиксног трошка прави разлику између корисника искључених са система испоруке топлотне енергије, који се налазе у зградама колективног смјештаја и корисника који се налазе у индивидуалним објектима, што је у супротности с одредбама Правилника из 2013. године, јер се у члану 4. прописује; „*непосредни корисник топлотне енергије у смислу ових општих одредби је:- власник стана у згради колективног становања; - носилац станарског права у згради колективног становања; - грађани власници објеката у цијелини (индивидуални објекти)...*“;

Наведено потврђује и став привредног субјекта Унис Енергетика на усменој расправи (Записник с усмене расправе - акт број: 05-26-2-037-31-III/14), наводећи да; „*приватни самостојећи објекти који су искључени из система испоруке топлотне енергије и не плаћају фиксни трошак....*“

Такође, неоспорно је утврђено да се само у урбаном дијелу града Травника искључиво мора користити систем снабдијевања топлотном енергијом привредног субјекта Унис Енергетика и нема могућности алтернативних извора (гријање плином или електричном енергијом итд), док у осталом дијеловима града/општине Травник је дозвољено гријање по

слободном избору, односно правна и физичка лица могу слободно бирати начин гријања, што потврђује да постоји различит и дискриминирајући однос за урбани дио града Травник.

На основу наведеног, привредни субјекат Унис Енергетика је злоупотријебио доминантни положај, јер се примјењују различити услови за исту или сличну трансакцију с осталим странама, што представља кршење одредбе из члана 10. став (2) тачка ц) Закона о конкуренцији.

V. Конкурентијски савјет је анализирао одредбе типских Уговора о испоруци и кориштењу топлотне енергије (у даљем тексту: Уговор) привредног субјекта Унис Енергетика, а посебно:

- члан 5. који утврђује: *„да се корисник услуге не може издвојити из топфикационог система без сагласности даваоца услуге, а ко се издвоји дужан је убудуће редовно плаћати фиксне трошкове у складу са Тарифним правилником..“;*
- члан 10. који утврђује: *„уговорне стране су сагласне да корекцију цијена утврђује Давалац услуге уз сагласност органа управе предузећа Унис енергетика д.о.о. Сарајево. Критеријуми за утврђивање промјене цијене су утврђени Тарифним правилником за испоруку топлотне енергије., “ , и у супротности је са одредбама члана 19. ст. (1) и (3), односно чл. 10. и 11. Закона о комуналним дјелатностима Средњобосанског кантона;*
- члан 16. који утврђује: *„...да је у случају привременог искључења из система централног гријања корисник услуге обавезан да плаћа фиксни трошак..“;*
- члан 22. који утврђује *„...да се закључује на неодређено вријеме који корисник услуге не може раскинути, док истовремено давалац услуге може једнострано раскинути исти ..“* није заснован на начелима равноправности, јер привредни субјекат Унис Енергетика има доминантни положај, те ради тога има и посебна права и одговорност да осигура једнака права и одговорности и кориснику услуге на релевантном тржишту.

Као што је већ наведено, неосновано је да привредни субјекат Унис Енергетика *доноси одредбе у којима обавезује грађане на плаћање фиксног трошка*, јер давалац услуге, искључиво *може тражити плаћање накнаду (цијене) само за услугу која је предмет Уговора о испоруци топлотне енергије*, те напријед наведено представља неосновано наметање додатне обавезе или накнаде.

Конкурентијски савјет је утврдио да је привредни субјекат Унис Енергетика посебно одредбама чл. 5.,10.,16. и 22. (као и другим одредбама које се односе на наведена питања и начин формирања цијена) Уговора злоупотријебио доминантни положај, према одредбама Закона о конкуренцији, јер условљава потрошаче да прихвате додатне услове које према трговинском обичају немају везе с предметом таквог Уговора, што представља кршење одредби из члана 10. став (2) тачка д) Закона о конкуренцији.

Такође, нису тачни наводи и докази привредног субјекта Унис Енергетика (доставио и рачуне привредног субјекта КЈКП Водовод и канализација д.о.о. Сарајево, поднесак број: 05-26-2-037-19-П/14) да привредни субјекат КЈКП Водовод и канализација д.о.о. Сарајево наплаћује фиксни трошак корисницима након искључивања из снабдијевања воде, јер је Конкурентијски савјет на основу достављених података од привредних субјеката који

такође обављају комуналне услуге од јавног интереса, прије свега привредног субјекта КЈКП Водовод и канализација д.о.о. Сарајево (као и привредног субјекта ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево и привредног субјекта КЈКП Сарајевогас д.о.о. Сарајево), утврдио да не наплаћује фиксни трошак корисницима након искључивања са мреже снабдијевања водом (односно са мреже снабдијевања електричном енергијом, односно земним плинном).

Конкурентијски савјет је, унапријед у свим наведеним правним актима (предметни Правилници, Уговори) и активностима привредног субјекта Унис Енергетика (разна Обавјештења и упозорења на плаћање фиксног трошка достављена правним физичким или правним лицима), *de facto* и *de jure*, утврдио велики број злоупотреба доминантног положаја које за последицу имају спрјечавање, ограничавање и нарушавање конкуренције на релевантном тржишту, као и директне негативне ефекте конкуренцију, те на животни стандард потрошача и пословање пословних субјекта.

Конкурентијски савјет је анализирао и одлуке о оцјени законитости наплате фиксног трошка које је донио Уставни суд Републике Српске, и то сљедеће одлуке: Одлука број: У-15/10 од дана 22.06.2011. године, Одлука број: У-32/11 од дана 31.10.2012. године и Одлука број: У-42/08 од дана 19.02.2010. године, у којима је јасно образложено да топлане у Републици Српској немају право наплаћивати фиксни трошак јер не постоји категорија „*ласивни потрошач*“, те да је таква пракса супротна одредбама о комуналним дјелатностима и Закона о локалној самоуправи Републике Српске, као и одредбама Устава Републике Српске.

Имајући у виду наведено, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачкама 6. и 7. диспозитива овог Рјешења.

Ради неоспорно утврђене злоупотребе доминантног положаја привредног субјекта Унис Енергетика, Конкурентијски савјет је наложио привредном субјекту Унис Енергетика да у временском року од 60 (шездесет) дана од пријема овог Рјешења усклади све одредбе Правилника из 2013. године, као одредбе Тарифног правилника из 2013. године, те све одредбе типских Уговора, из тачке 6. овог Рјешења (као и све друге одредбе у наведеним правним актима се понављају утврђена кршења) са Законом о конкуренцији и исте достави Конкурентијском савјету.

Имајући у виду наведено, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачки 8. диспозитива овог Рјешења.

Конкурентијски савјет је оцијенио да Подносилац захтјева током поступка, у смислу одредбе члана 36. став (1) Закона о конкуренцији, није доказао да привредни субјекат Унис Енергетика крши одредбе из члана 10. став (2) тачка а) Закона о конкуренцији, које је навео у Захтјеву.

Имајући у виду наведено, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачки 10. диспозитива овог Рјешења.

7.3. Остале утврђене чињенице у поступку

Конкурентијски савјет је утврдио да је Удружење потрошача СБ правно лице регистровано за дјеловање на заштити потрошача на подручју Средњобосанског кантона (Рјешењу о оснивању број: 04-05-7/2010 од дана 25.01.2010. године), те да је у складу са одредбама

члана 27. став (3) тачка ц) Закона о конкуренцији покренут и предметни поступак, и одбацило је наводе привредног субјекта Унис Енергетика о оспоравању права за подношење Захтјева.

Одредбе члана 2. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији примјењују се и на тијела државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утичу на тржиште, односно када својим дјеловањем врше спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на тржишту, те темељем истих нису тачни наводи привредног субјекта Унис Енергетика и Општине Травник изнесени у очитовању на Захтјев и Закључак (као и наводи поново изнесени на усменој расправи Записник - акт број: 05-26-2-037-31-П/14) да Општина Травник није привредни субјекат и да се слиједом тога не могу примјењивати одредбе Закона о конкуренцији, због чега је Конкурентијски савјет одбацио наводе привредног субјекта Унис Енергетика и Општине Травник о ненадлежности.

Надаље, Конкурентијски савјет је одбацио наводе Општине Травник, да закључени Споразум испуњава услове из члана 4. тачка (3) Закона о конкуренцији, те услове за примјену одредбе члана 4. Одлуке о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње односно дистрибуције, као апосолутно неосноване, обзиром да предметни Споразум не испуњава услове из члана 4. став (3) тачке а) и б) Закона о конкуренцији, јер исти не доприноси унапрјеђењу производње или дистрибуције робе и/или услуга унутар Босне и Херцеговине, или промоцији техничког и економског развоја, при чему потрошачима омогућавају праведно учешће користи која из њих произилази, а који:

- а) намећу само ограничења неопходна за постизање циљева;
- б) не омогућавају искључивање конкуренције у битном дијелу предметних производа или услуга.

Такође, предметни Споразум не испуњава услове о изузећу, из члана 4. став (3) Закона о конкуренцији, јер исти не доприноси унапрјеђењу производње или дистрибуције робе и/или услуга будући да је исти закључен на 30 година.

Надаље, предметни Споразум не испуњава услове из члана 4. став (3) Закона о конкуренцији у вези групних изузећа која не треба подносити на оцјену Конкурентијском савјету, будући да је чланом 7. Закона о конкуренцији прецизно утврђено на које врсте споразума се то изузеће односи.

Конкурентијски савјет је утврдио да се пресуда Општинског суда у Травнику, број: 51 0 Мал 086581 14 Мал од дана 26.06.2015. године и пресуда Кантоналног суда Нови Травник, број: 51 Мал 055006 12 ГЖ од дана 26.06.2013. године, односе на оцјену одредби Споразума и плаћања услуга испоруке топлотне енергије, укључујући и фиксног трошка у смислу одредби Закона о облигационим односима, а Рјешење Врховног суда БиХ, број: 51 0 Мал 054703 13 Рев од дана 01.04.2014. године и Одлука о допустивости Уставног суда ФБиХ, број: АП-4497/13 од дана 06.10.2014. године се односе на допустивост подношења апелације од стране грађана, те нису релевантна за овај поступак, узимајући у обзир да је Конкурентијски савјет у складу са одредбама Закона о конкуренцији искључиво надлежан за утврђивање забрањеног конкурентијска дјеловања у Босни и Херцеговини.

Конкурентијски савјет у поступку није разматрао наводе Подносиоца захтјева који нису релевантни за предметни поступак (нпр. одредбе Закона о облигационим односима), оправданост тужби и кампање појединих странака против привредног субјекта Унис Енергетика, итд.).

8. Новчана казна

У смислу члана 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, новчаном казном у износу највише до 10,0% вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта, из године која је претходила години у којој је наступила повреда закона, казниће се привредни субјекат, ако закључи забрањени споразум на начин прописан одредбама члана 4. Закона о конкуренцији.

Такође, у смислу члана 48. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, новчаном казном у износу највише до 10,0% вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта, из године која је претходила години у којој је наступила повреда закона, казниће се привредни субјекат, ако је злоупотребио доминантан положај на начин прописан одредбама члана 10. Закона о конкуренцији.

Конкурентијски савјет је приликом изрицања висине новчане казне узео у обзир намјеру те дужину трајања повреде Закона о конкуренцији, као и посљедице које је иста имала на тржишну конкуренцију, у смислу члана 52. Закона о конкуренцији.

Приликом одређивања висине новчане казне Конкурентијски савјет је утврдио да је нарушавање слободне тржишне конкуренције на релевантном тржишту закључивањем забрањеног споразума и злоупотребом доминантног положаја имало негативан ефекат на релевантно тржиште од 2006. године до данас, што је, поред осталог, имало иза посљедицу ограничавање техничког развоја и инвестиција на релевантном тржишту.

Полазећи од неспорно утврђене чињенице да је Општина Травник закључила забрањени споразум, и тиме прекршила одредбе члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, у смислу чланка 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији изречена је новчана казна у износу 25.000,00 КМ (двадесетпет хиљада КМ), што представља 0,31% буџета из 2013. године који је износи 7.984.442,00 КМ.

Надаље, полазећи од неспорно утврђене чињенице да је привредни субјекат Унис Енергетика закључио забрањени споразум, из члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, у смислу чланка 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији изречена је новчана казна у износу 21.000,00 КМ (двадесетједна хиљада КМ), што представља 0,41% оствареног прихода из 2013. године који износи (..)*КМ, и да је злоупотребио доминантни положај, из члана 10. став (2) тачке б), ц) и д) Закона о конкуренцији, у смислу члана 48. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији, изречена је новчана казна у износу 41.000,00 КМ (четрдесетједна хиљада КМ), што представља 0,81% оствареног прихода из 2013. године, те укупна новчана казна износи 62.000,00 КМ (шездесетдвје хиљаде КМ).

С обзиром на висину изречене новчане казне, Конкурентијски савјет није имао првенствено за циљ кажњавање искључиво ради кршења Закона о конкуренцији, већ да упозори Општину Травник и привредни субјекат Унис Енергетика на обавезу поштовања правила тржишне конкуренције утврђених одредбама Закона о конкуренцији.

У случају да се изречена новчана казна не уплати у утврђеном року иста ће се наплатити присилним путем, у смислу члана 47. Закона о конкуренцији, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

Имајући у виду наведено Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачкама 5.,9. и 11. диспозитива овог Рјешења.

9. Трошкови поступка

Чланом 105. став 1. Закона о управном поступку је прописано да у правилу свака странка сноси своје трошкове поступка (укључују и трошкове за правно заступање), а чланом 105. став 2. истог Закона је прописано да када у поступку учествују двије или више странака са супротним интересима, странка која је изазвала поступак, а на чију је штету поступак окончан, дужна је противној странци надокнадити оправдане трошкове који су настали у поступку.

Странке у поступку, у законом превиђеном року, су поднијеле захтјев за накнаду трошкова поступка, односно опуномоћник привредног субјекта Унис Енергетика је доставио трошковник у износу од 1.230,00 КМ, поднеском број: 05-26-2-037-32-П/14 дана 05.10.2015. године, док је опуномоћник Клуба потрошача СБ доставио трошковник у износу од 3.574,20 КМ, дана 05.10.2015. године поднеском број: 05-26-2-037-33-П/14.

Конкуренцијски савјет је утврдио да адвокат Адис Рибић, опуномоћеник Удружења потрошача СБ има право на накнаду трошкова поступка у износу од 1.000,00 КМ, за износ уплаћене административне таксе, у складу с чланом 2. Тарифни број 106. став (1) тачка ф) и 1.000,00 КМ за износ уплаћене административне таксе, у складу с чланом 2. Тарифни број 106. став (1) тачка е) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренцијским савјетом.

Надаље, признају се трошкови адвокату Адис Рибићу, опуномоћенику Удружења потрошача СБ, у складу са одредбама члана 18. тачке 1. и 5. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службене новине Федерације БиХ, бр. 22/04 и 24/04) у износу 1.260,00 КМ (за састављање Захтјева, заступање на рочишту на дан 23.09.2015. године и на дан 01.10.2015. године), односно укупно 1.374,20 КМ са порезом на додатну вриједност (ПДВ), као и трошак путовања Травник - Сарајево у износу од 100,00 КМ, те укупан трошак поступка износи 3.574,20 КМ.

Конкуренцијски савјет је одбио захтјев привредног субјекта Унис Енергетика за накнаду трошкова поступка у новчаном износу од 1.230,00 КМ, будући да је наведени поступак привредни субјекат Унис Енергетика изазвао својим поступањем и дјеловањем и да је завршен на његову штету, те нема право на надокнаду трошкова поступка, у смислу Закона о управном поступку.

Општина Травник није доставила захтјев за надокнадом трошкова поступка.

Имајући у виду наведено, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачкама 12. и 13. диспозитива овог Рјешења.

10. Административна такса

Подносилац захтјева на ово Рјешење, у складу са одредбом члана 2. став (1) тарифни број 107. тачка ф) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред

Конкурентијским савјетом („Службени гласник БиХ“, бр. 30/06 и 18/11) је дужан платити административну таксу у износу од 1.500,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

11. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Предсједница

мр. Аријана Регода-Дражић